روستای سنگی ورکانه، فرسنگ‌ها فاصله تا توسعه

روستای گردشگری ورکانه، اندر خم یک کوچه

فقدان سیستم فاضلاب، دامن‌گیر ورکانه

سپهرغرب، گروه گردشگری - شکیبا کولیوند: یدک کشیدن نام روستای هدف گردشگری گاه برای اهالی آن گران تمام می‌شود؛ اجرای طرح‌های نصفه و نیمه در چنین روستاهایی نه‌تنها کمکی به اهالی آن نمی‌کند، بلکه بافت روستا را چنان زخمی و دست‌خورده می‌کند که ترمیم آن بسیار زمان‌بر خواهد بود و از سویی اهالی روستا به طرح‌های بعدی بی‌اعتماد خواهند شد و نمی‌توان از آن‌ها انتظار مشارکت‌های مطلوب برای پیشروی طرح‌ها داشت. روستای ورکانه یکی از این روستاهاست که متأسفانه پس از گذشت چندین سال از اجرای طرح‌های مختلف، متأسفانه هنوز هم از مشکلات بسیار ابتدایی همچون نبود سیستم فاضلاب، آنتن‌دهی نامناسب خطوط تلفن همراه و نبود آب آشامیدنی رنج می‌برد!

چند سال پیش نوروز را با اصلی‌ترین سریالش در روستای سرسبزی از همدان گذراندیم؛ روستایی که همه مخاطبان سریال دنبال کشف نام آن بودند تا در برنامه سفرهای خود به آنجا هم سری بزنند. روستای «ورکانه» معروف به چشمه قل‌قل، روستایی سرسبز با خانه‌های سنگی است که می‌تواند گردشگران زیادی را به سمت خود بکشاند.

روستایی که علاوه بر طبیعت زیبا و در مسیر جاده سد اکباتان بودنش، ارمغانی چون باغات زیبا و به فراخور آن میوه‌ها را در دامن خود دارد؛ چنانکه محور ارتباط اصلی روستا از شهر همدان دارای مناظر و چشم‌اندازهای زیبایی است و می‌تواند به‌عنوان محوری توریستی مطرح شود. به‌راستی که همین چشم‌اندازهای زیبا و مناظر بدیع این محور را یکی از پتانسیل‌های بالفعل شهر همدان کرده است، این محور از جاده همدان - ملایر منشعب می‌شود و از سد اکباتان و روستاهای یلفان، شمس‌آباد و علی‌آباد گذشته، سپس به ورکانه می‌رسد.

روستایی که در سریال علی‌البدل به نمایش درآمد واقع در استان و نزدیک شهر همدان است.

آری، روستای ورکانه را نگین روستایی همدان می‌دانند، پیشینه این روستا به بیش از ۴۰۰ سال می‌رسد و با انتخاب آن به‌عنوان یک روستای هدف گردشگری، چشم بومیانش همواره برای تغییرات مثبت روستا به در مانده است...

در گویش کُردی «ور» به معنی کنار و «کانه» به معنی چشمه بوده، ورکانه نیز به معنی قرار گرفتن در کنار آب و چشمه است. از نقطه نظری دیگر روستای ورکانه به دلیل اینکه در پیرامون آن معادن سنگ به فراوانی مشاهده می‌شود، این نام را به خود گرفته و وجه تسمیه روستای ورکانه را معادل محلی که در نزدیکی معدن یا ورکان است، آورده‌اند.

روستای ورکانه در دامنه جنوبی زاگرس مرکزی قرار گرفته و به دلیل کوهستانی بودن و برخورداری از طبیعت زیبا، از مناطق بسیار بکر به‌شمار می‌رود؛ سنگ، سنگ لاشه، سنگ مالون، خشت و آجر انواع مصالح متعارف ساختمانی در ابنیه روستای ورکانه هستند و عنصر سنگ به‌عنوان اصلی‌ترین مصالح در ابنیه روستای ورکانه بیش از هر چیز در بازدید از روستا به چشم می‌خورد و به نظر می‌رسد که کاربرد سنگ در آن به علت فراوانی این عنصر در روستا و سختی و مقاومت سنگ در برابر تغییرات جوی و هم‌چنین کمبود آجر و خشت در منطقه بوده است و این روزها همین سنگی بودن روستا می‌تواند گردشگران را به این روستا بکشاند.

هسته اولیه روستای سنگی ورکانه پیرامون قنات روستا شکل گرفته و قدمتی نسبتاً طولانی دارد؛ سابقه تاریخی آن به اوایل دوران صفوی بازمی‌گردد و نام این روستا نه‌تنها در بین روستاهای هدف گردشگری همدان، بلکه در فهرست آثار ملی می‌درخشد.

روستای ورکانه با نگاه ویژه دیگری هم دم‌خور شده است و آن مطرح بودنش به‌عنوان منطقه ویژه گردشگری کشور است، همه این‌ها می‌توانند قدمی باشند برای بهبود وضعیت روستای ورکانه و سوق دادن آن به سوی این مهم که چشم هر گردشگر را بنوازد؛ این مقدمه بیان شد تا جایگاه روستای ورکانه تا حدی نمایان شود.

حال اگر بنا باشد از جاذبه‌های روستای ورکانه گفت، پس از طبیعت زیبا و مناظر سرسبز آن و البته سنگی بودنش، جا دارد به جاذبه‌های مذهبی آن نیز اشاره کنیم؛ یکی از مکان‌های مقدس در ورکانه آرامگاه امامزاده غیب بوده که در بین مردم روستا از ارزش و احترام زیادی برخوردار است. این آرامگاه در محله‌ای به نام درب مسجد قرار دارد و روزهای پنج‌شنبه و جمعه محوطه آن بسیار شلوغ می‌شود.

از سویی اصطبلی که در روستای ورکانه وجود دارد و روی آن بازسازی‌هایی صورت گرفته، بقایای نظام ارباب رعیتی در این روستاست؛ به‌نوعی که در تاریخی نقی‌خان قراگوزلو خان روستا بوده و بعد از او نیز دخترش ارباب و حاکم روستا شده است و طی آن زمان اصطبلی در دو کیلومتری جنوب روستا ساخته شده که در سال‌های پیش از انقلاب نیز همچنان به‌عنوان مرکز پرورش اسب دربار رونق داشت و این روزها جزء آثار دیدنی روستای ورکانه محسوب می‌شود.

بافت سنگی این اصطبل و معماری بنا به‌نوعی است که توجه گردشگران را به خود جلب می‌کند.

قلعه اربابی مهری خانم نیز از دیگر بناهای ورکانه است که با معماری چلیپایی‌اش در فاصله ۱۰۰ متری و در ضلع جنوبی روستای ورکانه (در بستر کوهپایه و مشرف به روستا) واقع شده و ازجمله جاذبه‌های تاریخی این روستا محسوب می‌شود.

روستای ورکانه که زادگاه پروفسور موسیوند، مخترع نخستین قلب مصنوعی در جهان است، همه این زیبایی‌ها را یکجا در دل خود دارد؛ اما با این حال در هنگام ورود به روستا متأسفانه چیزهای دیگری عاید گردشگران و مسافران می‌شود...

طبیعت و جاده رسیدن به روستای ورکانه به‌حق زیباست، اما وقتی به روستا رسیده می‌شود، بسیاری از مشکلات به گردشگران دهن‌کجی می‌کنند؛ از پارکینگ نامناسب گرفته تا پول گرفتن برای ورود به روستا، همه و همه در ابتدای امر جای بسی تأسف دارد...

اگر نگاهی به دیگر روستاهای گردشگری کشور داشته باشیم، هرگز در ورودی آن شاهد چنین صحنه‌هایی نخواهیم بود؛ بلکه روستا و دستاوردهایش، سوغاتی‌هایش، خانه‌های بوم‌گردی‌اش و هزاران مورد دیگر چنان زیبایی دارند که گردشگر دوست دارد برای به‌دست آوردن گوشه‌ای از این زیبایی‌ها پول خرج کند، نه اینکه از وجود گردشگر صرف بخواهند کسب درآمد کنند.

کمی که وارد روستا شوید، پسران جوان و نوجوان روستا را در همه کوچه‌ها خواهید دید؛ همواره در کوچه‌های سنگی روستا به درهای بسته‌ای می‌خورید که با کمی دقت می‌توان فهمید اهالی در خانه‌ها هستند، اما درب خانه‌شان به روی گردشگران مهروموم است!

هرچه که قدم بزنید، بویی از غذاهای محلی ورکانه برای فروش به بینی‌تان نمی‌خورد و اگر به سمت‌وسوی خانه بوم‌گردی آن نروید، به‌جد می‌توان گفت که در روستا حتی یک قابلمه از این غذاهای محلی برای فروش را نخواهید دید.

فضای روستا به‌نوعی است که امکان نصب پایه‌هایی برای نمایشگاه‌های ثابت را دارد؛ نمایشگاه‌هایی که بتوانند غذاهای محلی روستا چون آبگوشت، انواع کباب و آش مانند آش اوماج، پتله، واره، جو و ترخینه را به رخ گردشگران بکشند و از سویی محصولات باغات آن‌ها را از گردو، زردآلو، انگور و سیب در مدل‌های مختلف از تازه‌خوری گرفته تا برگه زردآلو، مربای زردآلو، ترشی زردآلو، شیره انگور و... را به ارمغان آورند.

علاوه بر گردشگری غذا و کشاورزی بار دیگر به گردشگری طبیعی و اکوتوریسم بازگردیم، در روستای ورکانه باغ‌ها، اراضی و فضاهای سبز از نقاط مثبت و پتانسیل‌های فعال برای برنامه‌ریزی جهت جذب گردشگر به روستا محسوب می‌شوند؛ چراکه باغ به‌عنوان فضای اصلی زندگی برای مردمان این روستا مطرح است و در جای‌جای زندگی آنان رخنه کرده، به‌طوری که حضور باغ هرچند کم‌وسعت در حیاط خانه‌ها به‌وفور دیده می‌شود.

حال که با هدف گردشگری روستایی به ورکانه رسیدیم و در این مسیر رنگ‌وبوی اکوتوریسم، گردشگری تاریخی، فرهنگی، غذا، کشاورزی و... بیش از هرچیز توجهمان را جلب کرد، پای صحبت‌های دهیار روستای ورکانه نشستیم که در ادامه می‌خوانید:

قطع برق و اختلالات گوشی تلفن همراه

داود کزازی در ابتدا بافت سنگی روستای ورکانه را از جاذبه‌های اصلی آن برشمرد و گفت: کف و دیواره‌های روستای ورکانه از سنگ گرانیت است و اصطبل قدیمی پرورش اسب ورکانه نیز از دیگر جاذبه‌های گردشگری این روستا محسوب می‌شود.

وی در این راستا به بازسازی اصطبل اشاره کرد و افزود: این اصطبل به تازگی توسط بخش خصوصی بازسازی شده و از سویی قلعه مهری خانم در ورکانه نیز قرار است بازسازی شود.

کزازی با بیان اینکه متأسفانه آثار چندانی از این قلعه باقی نمانده است، ادامه داد: این قلعه از طریق بخش خصوصی بازسازی خواهد شد و از سویی چشمه‌های روستای ورکانه نیز می‌توانند در زمینه‌های گردشگری نقشی مناسب داشته باشند.

دهیار روستای ورکانه با بیان اینکه علاوه بر موارد مطروحه می‌توان به باغات روستا نیز اشاره کرد، گفت: روستای ورکانه در حال حاضر یک اقامتگاه بوم‌گردی دارد که مهمان می‌پذیرد و یک اقامتگاه دیگر نیز از خانه‌های روستایی بوده که در حال تعمیر و بازسازی است و از سویی شش خانه‌مسافر نیز در روستا وجود دارد که به مسافران خدمات ارائه می‌کنند.

وی در این راستا ادامه داد: یک مهمان‌پذیر در ورودی روستا هست که ۹ سوئیت دارد و علاوه بر آن رستوران، سفره‌خانه و فروشگاه نیز دارد.

کزازی با اشاره به اینکه خانه‌های جدید روستای سنگی ورکانه تنها نمای سنگی دارند، ادامه داد: افرادی که با مجوز خانه‌ای در این روستا می‌سازند، باید نمای آن را درنظر بگیرند و با نمای سنگی روستا کار را پیش ببرند.

وی وضعیت آنتن‌دهی روستا را ضعیف دانست و خاطرنشان کرد: زمانی که برق روستای ورکانه قطع می‌شود، آنتن‌دهی خطوط تلفن همراه نیز قطع شده و این موضوع مشکلاتی را برای اهالی ایجاد می‌کند؛ این مشکل بارها در برگزاری جلسات مطرح شده و همچنان در دست پیگیری است، کما اینکه شبکه‌های همراه اول به‌تازگی جهت تقویت آنتن‌دهی و شبکه خطوط تلفن همراه در این روستا قدم‌هایی برداشته‌اند.

دهیار روستای ورکانه با اشاره به برپایی جشنواره در روستای ورکانه، عنوان کرد: تاکنون دو جشنواره یادبود مهری خانم قراگوزلو را به‌عنوان اولین پرورش‌دهنده اسب‌های اصیل عربی- ایرانی در روستای ورکانه برگزار کرده‌ایم.

مشکل فاضلاب گریبان‌گیر اهالی روستای ورکانه

وی غالب محصولات روستای ورکانه را گردو دانست و در این زمینه بیان کرد: در حال برنامه‌ریزی جهت برپایی جشنواره گردو هستیم، چراکه متأسفانه امسال به دلیل سرمازدگی محصول گردوی ورکانه مناسب نبود و باغات انگور آن همگی به باغات گردو تبدیل شده‌اند، اما امید است این جشنواره را بتوان طی سال آینده در این روستا برپا کرد.

کزازی با بیان اینکه برای ساماندهی سیستم فاضلاب ورکانه همواره از سوی ادارات و دستگاه‌های مربوطه پیگیر هستیم، ادامه داد: قولی که در این زمینه به اهالی روستای ورکانه داده شده، این است که سال آینده سیستم فاضلاب ساماندهی خواهد شد.

وی ضمن ابراز تأسف از وضعیت نامناسب سیستم فاضلاب روستای ورکانه، بیان کرد: متأسفانه فاضلاب روستای ورکانه به رودخانه‌هایی می‌ریزد که به سد اکباتان ختم می‌شوند و این موضوع نیازمند ساماندهی است؛ حدود پنج سال این موضوع را مداوم پیگیری می‌کنیم و در حال حاضر ساماندهی فاضلاب ابرو، ارزانفود و یلفان در دست اجراست که امیدوارم این مشکل در روستای ورکانه هم حل شود.

کزازی در زمینه اشتغال‌زایی و مهارت‌آموزی روستاییان ورکانه به برگزاری کلاس مهارت تراش سنگ اشاره کرد و افزود: علاوه بر آن کلاس سبدبافی برای خانم‌ها نیز تشکیل شد و مردم را به زور در این کلاس‌ها مشارکت دادیم، اما پس از آن متأسفانه استقبالی نشد و مردم تمایلی به این کلاس‌ها نشان ندادند و تمایل بیشتر آن‌ها به دامداری و پرورش زنبور است؛ چراکه بیشتر توانمندی‌شان در این حیطه‌ها بوده و بدین‌سان تمایلشان نیز به آن سمت است و حتی در این راستا تسهیلاتی دریافت نکرده‌اند، اما به سبب اینکه نسل در نسل در این زمینه‌ها فعال بوده‌اند، علاقه‌شان به این سمت است و حال که گوشت گران شده، این موضوع برای کسب درآمد پررنگ‌تر از سابق نیز هست.

کزازی در ادامه تأکید کرد: سال گذشته برای این امور سعی کردیم که تعاونی تشکیل شود تا بتوان قدمی در این راه برداشت؛ اما متأسفانه به بن‌بست بانک برخوردیم، ضمانت‌های بانکی به حدی سفت‌وسخت است که کسی رو به این سمت نمی‌رود، چراکه این ضمانت‌ها در توان روستاییان نیست.

دهیار روستای ورکانه در پایان گفت‌وگو بیان کرد: متأسفانه در این زمینه نگاه ویژه‌ای به روستاهای هدف گردشگری نمی‌شود و از سویی روستاییان به کلاس‌های تشکیل‌شده در روستا نیز تمایلی نشان نمی‌دهند، بدین‌سان بایستی دیدها نسبت به روستاهای هدف گردشگری تغییر یابد و به شکلی دیگر به آن‌ها توجه شود تا بتوان شاهد بهبود وضعیت چنین روستاها و اهالی آن بود.

روزی ۵ الی ۱۰ دقیقه آب برای خوردن داریم!

در ادامه یکی از اعضای شورای روستای ورکانه نیز ضمن ابراز گلایه‌مندی از نامناسب بودن سنگ‌فرش‌های روستا، گفت: سنگ‌فرش کوچه‌های روستای ورکانه که از سال ۸۲ شروع شده، متأسفانه هنوز هم نصف‌ونیمه باقی مانده و از سویی سنگ‌فرش کوچه‌های فرعی این روستا نیز هنوز پیش نرفته است.

معصومعلی هندی با اشاره به وضعیت نامناسب سیستم فاضلاب روستا، عنوان کرد: سیستم فاضلاب ورکانه که از ۱۳ سال پیش شبکه‌گذاری شده، هنوز هم درست نشده است؛ به‌نوعی که هرروز ۱۰ نفر به دادگاه می‌روند، زیرا کانال راه‌اندازی نشده و زیر پای مردم افتضاح است.

هندی با اشاره به بوی نامطبوع در این راستا، اظهار کرد: هیچ‌کس توجهی به این قضیه نمی‌کند، این در حالی است که اهالی ورکانه با این مشکلات دست‌وپنجه نرم می‌کنند؛ از سویی این فاضلاب‌ها در حال حاضر وارد باغ‌های میوه و درنهایت آب سد اکباتان می‌شوند.

این عضو شورای روستای ورکانه در ادامه ضمن گلایه‌مندی از موارد مذکور، به توجه نکردن گردشگران به حفظ محیط‌زیست اشاره کرد و گفت: متأسفانه باغات ورکانه قربانی زباله‌های گردشگران می‌شوند.

وی این موارد را ضرر و زیان گردشگری برای روستای ورکانه نامید و ادامه داد: آب خوردن یکی دیگر از مشکلات پیش روی ماست، به‌نوعی که آب خوردن در این روستا نداریم! روزی ۵ الی ۱۰ دقیقه آب برای خوردن داریم؛ آب هست، اما دولت باید پیگیری کند تا به روستای ما برسد و از سویی آنتن‌دهی روستایمان هم تا حدی نامناسب است.

هندی با اشاره به خانه بوم‌گردی که در ورکانه فعال است، از خانه‌مسافرهای مجوزدار و فاقد مجوز در روستای ورکانه نیز یاد کرد و گفت: خانه‌های شخصی در روستای ورکانه وجود دارند که بدون مجوزهای لازم به گردشگران تحویل داده می‌شوند و می‌توان گفت که تنها افرادی که به‌تازگی دنبال وام می‌روند، مجوز هم دریافت می‌کنند، اما سایرین بدون مجوز به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

وی با بیان اینکه برای اشتغال‌زایی در روستا صحبت‌هایی شده است، ادامه داد: هنوز کسی دنبال این طرح‌ها را نگرفته است، صحبت در این راه زیاد شده، اما هیچ‌کدام اجرایی نشده‌اند.

این عضو شورای روستای ورکانه در پایان تأکید کرد: نبود کانال فاضلاب، آب خوردن و سنگ‌فرش‌های نصفه‌ونیمه زیر پاهای اهالی روستا که همه را در گِل و لجن کشانده، مهم‌ترین مشکلات ورکانه است و امیدواریم به گوش مسئولین برسد.

همه مشکلات در دست پیگیری

در این راستا گفت‌وگویی با معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان همدان صورت گرفت تا مواردی چند از مشکلات روستای ورکانه را به گوش این مقام مسئول برسانیم.

علی خاکسار ضمن قبول مشکل آنتن‌دهی در برخی از روستاهای هدف گردشگری همدان، بیان کرد: این مشکل بیشتر در روستای ملحمدره وجود دارد که امید است با اقدامات مناسب حل شود؛ نه‌تنها در این روستا، بلکه در همه روستاهایی که با این مشکل روبرو هستند.

وی درخصوص مشکل سیستم فاضلاب در این روستا نیز عنوان کرد: این موارد بایستی از سوی نمایندگان مجلس پیگیری شود، کما اینکه در حال حاضر نیز در دست پیگیری است.

خاکسار با بیان اینکه بایستی نگاه ویژه‌ای به روستاهای هدف گردشگری شود، اظهار کرد: این روستاها نیازمند توجهی خاصی هستند که امیدواریم بتوانیم در این راستا قدمی برداریم.

معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان همدان در پایان با بیان اینکه در روستای ورکانه هیچ خانه‌مسافر غیر مجازی وجود ندارد، تصریح کرد: در حال حاضر یک خانه بوم‌گردی و چند خانه‌مسافر مجاز در این روستا آماده خدمت‌رسانی به مسافران و گردشگران هستند.

روستای گردشگری ورکانه اندر خم یک کوچه

نبود سیستم فاضلاب و آب‌رسانی، مناسب نبودن وضعیت سنگ‌فرش‌ها و آنتن‌دهی خطوط تلفن همراه، همه‌وهمه از مسائلی است که نیازهای اولیه یک شهر و روستا محسوب می‌شوند؛ حال آنکه روستای ورکانه به‌عنوان یک روستای هدف گردشگری همچنان اندر خم یک کوچه بوده و در حال دست‌وپنجه نرم کردن با مسائل دم‌دستی است.

تکیه بر یک محصول باغی همواره می‌تواند برای باغداران همراه با ضرر و زیان‌هایی باشد، چراکه وضعیت آب و هوایی ممکن است محصولات اندکی را عاید باغداران و کشاورزان کند؛ روستاییان ورکانه که بسیاری از باغات انگور و زردآلوی خود را به گرو تبدیل کرده‌اند، این روزها به سبب سرمازدگی با محصولات مناسبی روبرو نبوده‌اند. بدین‌سان وقت آن رسیده تا جوانان روستا و خانواده‌های آن‌ها را با اشتغال پایدار دلگرم و از مهاجرت آن‌ها جلوگیری کرد؛ چراکه مهاجرت برای افراد کم‌سواد و یا فاقد مهارت چیزی جزء کارگری و مشاغلی ازاین‌دست را به ارمغان نخواهد آورد، حال آنکه زندگی در روستایی با قابلیت‌های گردشگری می‌تواند برای همین جوان اشتغال پایدار و امید به زندگی را به همراه داشته باشد.

جوانان روستای ورکانه می‌توانند با آموزش‌های مناسب به کسب مهارت در زمینه‌های مختلف بپردازند، از آشنایی و در پی آن ورودشان به دنیای صنایع‌دستی گرفته تا آموزش‌های گردشگری و تبدیل بومیان محلی به تولیدرهایی که دغدغه روستایشان را دارند، همه‌وهمه می‌توانند در بُعد اشتغال‌زایی کمکی به اهالی روستا کند و از سویی روستای ورکانه را در مسیر توسعه قرار دهد.

طی مهارت‌آموزی به روستاییان بایستی در وهله اول نیازسنجی کرد و با مشارکت فکری آن‌ها در انتخاب نوع مهارت‌آموزی کلاس‌هایی را در این راستا برای آن‌ها برنامه‌ریزی کرد؛ این در حالی است که همواره با نسخه‌پیچی‌هایی بدون درنظر گرفتن نیاز اهالی روبرو هستیم و نتیجه عدم استقبال و مشارکت‌های بعدی روستاییان در این کلاس‌های می‌شود. از سویی نمی‌توان اهالی را با شغل پدرانشان تنها گذاشت و رها ساخت، زیرا گاه نیاز است تا آن‌ها را با زمینه‌های گردشگری و منابع پایدار درنتیجه آن آشنا کرد. کارهای گردشگری اگرچه سختی‌های خاص خود را دارد، اما به نسبت دام‌داری بسیار سبک‌تر است و می‌تواند منبعی در زمینه اشتغال و البته درآمد پایدار باشد که این مهم و البته فرهنگ گردشگرپذیری به نحو مناسبی در روستای ورکانه جا نیفتاده‌است.

از سویی خبر خوب اینکه اعتبارات ملی ارتقای راه روستاهای هدف گردشگری همدان ابلاغ شده که می‌تواند قدمی برای بهبود مسیر گردشگری سد اکباتان باشد و در کنار مهیّا ساختن سایر زیرساخت‌های گردشگری در ورکانه، می‌تواند مسیری برای معرفی هرچه مناسب‌تر این روستا قلمداد شود.

با این حال مناسب نبودن سیستم فاضلاب روستای ورکانه، ناتمام ماندن سنگ‌فرش‌های آن، عدم مهارت‌آموزی اهالی در مسیر گردشگرپذیری و فرهنگ متناسب با آن، ازجمله دغدغه‌هایی است که درصورت بی‌توجهی به هرکدام از آن‌ها، می‌توان به یقین گفت که ورکانه تنها با اسمی بزرگ، درواقع روستایی خاموش می‌ماند و ظرفیت بالقوه گردشگری روستایی همدان هرگز به فعلیتی درخور نخواهد رسید.

روستایی با منابع طبیعی، تاریخی و فرهنگی که نرخ بهره‌وری در بخش کشاورزی و تولیدات روستایی آن پایین بوده و با تخریب منابع طبیعی روبرو است و با مسائلی چون بیکاری و نبود اشتغال پایدار دست‌وپنجه نرم می‌کند؛ به‌نوعی که مسائلی چون تخریب بافت‌های کهن و با ارزش، کاهش کیفیت زندگی، مخدوش شدن هویت فرهنگی ساکنین و تشدید تخلیه بافت‌های روستایی، همه‌وهمه ازجمله مواردی است که برای روستاییان ورکانه‌ای به ارمغان آمده است؛ حال در این راه نیاز به نگاه‌هایی مسئولانه و دلسوزانه است تا با درنظر گرفتن نیازهای اهالی و پتانسیل‌های روستا، قدمی مناسب و درخور برداشت و اشتغال پایدار و توسعه را برای روستای تاریخی/ گردشگری ورکانه فراهم کرد.

به امید آن روز.

حال و هوای بهاری طبیعت پائیزی ایلام

سپهرغرب، گروه گردشگری: در حضور پاییز برگ‌ریز، در آستانه فصلی با کوله‌بار سرما و زمهریر زمستان، بارش‌های متوالی هفته‌های اخیر، چنان هنگامه‌ای از سبزینه و بهار بر جان کوهپایه‌های معتدل و دشت مناطق گرمسیری ایلام نشسته که گویی در این مقطع و در این منطقه سال و ماه به بهار کوچ کرده است.

در حالی که هوای بسیاری از مناطق کشور با بارش باران و برف سرد شده است، هوای آفتابی و آسمان آبی، چمنزارها و دشت‌های ایلام به‌ویژه در مناطق گرمسیری و معتدل زیبایی دلپذیر و چشم‌نوازی در پیش چشم تصویر می‌کند.

به فاصله چند روز تا یلدا و آغاز سرما و برف زمستان، در مناطق گرمسیری و معتدل استان ایلام از دره‌شهر تا آبدانان و از مهران تا دهلران اعتدال و سبزینه نورسته جلوه‌ای بدیع و چشم‌نواز به طبیعت بخشیده است.

در سال آبی جاری ایلام بعد از گیلان دومین استان کشور از لحاظ بارش باران و دریافت نزولات جوی بود و به‌طور میانگین در این مدت ۳۳۸ میلی‌متر بارش نزولات جوی ثبت شده است.

این میزان ریزش نزولات جوی در استان ایلام نسبت به میانگین بارش‌های بلندمدت که ۲۲۷ میلی‌متر بوده، ۲۰۴ درصد و در مقایسه با سال گذشته با ۵۹ میلی‌متر بارش، ۴۶۳ درصد افزایش داشته است.

این آمار بیانگر افزایش دریافت نزولات جوی بیش از نرمال ۱۰۰ درصد است و نشان‌دهنده پاییزی بارانی بوده که در طول سال‌های اخیر این میزان بارش در یک فصل کم‌سابقه است.

استان غربی و کوهستانی ایلام که به دلیل برخورداری بیش از ۱۱ درصد جنگل‌های زاگرس، وجود کوه‌های زیبا و پوشیده از بلوط و بنه و دشت‌های زیبا به عروس زاگرس شهره است، دارای طبیعتی بکر و چهارفصل بوده و شکوه مانای هرکدام از فصول آن با رنگ و لعابی خاص خودنمایی می‌کند.

اینجا مرز میان بهار و زمستان، تنها عبور چند کیلومتری است و می‌توان با فاصله ۲۵ کیلومتر از آب‌وهوایی سرد و برفی یا بارانی وارد منطقه‌ای بهاری، سرسبز و با طراوت شد.

این روزها با آغاز فصل زمستان، قشلاق عشایر کوچ‌رو در مناطق گرمسیری استان نیز آغاز شده و کوه و دشت مناطق گرمسیری مهران و دهلران به برکت الهی سرسبز و مرصع‌فام گشته است و بسیاری از شهروندان با حضور در دامن طبیعت این زیبایی و شکوه خاص بهاری را در این فصل از سال به نظاره نشسته‌اند.

رویش گل‌های وحشی و عطر و عبیر نسیم خنک بهاری در مناطق گرمسیری دشتلگ، درکوان، امروان، انارک، میمک، گلان، صالح‌آباد، میرک، دشت عباس، مهران و دهلران آنچنان تماشایی و دیدنی است که می‌تواند بهترین گزینه برای اقامت کوتاه گردشگران جویای زیبایی و بهار با طراوت در زمستان باشد.

وجود عشایر کوچ‌رو در مناطق گرمسیری، کپرها و سیاه‌چادرها با صدای زنگوله بزها و گوسفندها در دشت‌های زیبای سرسبز آنچنان چشم‌نواز و دل‌انگیز است که همه سختی‌ها و خاطرات روزگار سخت ماشینی و دغدغه‌های روزمره را از ذهن و روحت می‌زداید.

به‌راستی که با معرفی بهتر و بیشتر مناطق گرمسیری استان ایلام می‌توان تورهای گردشگری زمستانی در این مناطق را توسعه داد؛ در حالی که بسیاری از مردم در شهرهای بزرگ و صنعتی نای نفس کشیدن در هوای آلوده را ندارند، می‌توان با حضور در این مناطق بکر، دشت‌های سبز و زیبا، هوای خوش و بهاری را به تک‌تک سلول‌های بدن رسانید.

اینجا ایلام است، سرزمین طلوع خورشید و عروس زاگرس که در پناه بلوط‌های زیبایش، در استواری کوه‌های بلندش و در سرسبزی و زیبایی دشت‌های وسیعش در هر فصلی می‌توان لذت بهار، تابستان، پاییز و زمستان را تجربه کرد.

به امید اینکه مسئولان گردشگری استان با معرفی هرچه بهتر و بیشتر آب‌وهوای مناطق مختلف و فراهم کردن خدمات زیربنایی گردشگری، زمینه را برای حضور گسترده گردشگران و لذت بردن از طبیعت بکر و زیبای این استان چهارفصل فراهم کنند.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان ایلام گفت: خوشبختانه استان زیبای ایلام ظرفیت بسیار بالا و ویژه‌ای برای جذب گردشگران دارد.

عبدالمالک شنبه‌زاده اظهار کرد: دیدن مناظر زیبا و چشم‌نواز، آب‌وهوای چهارفصل و وجود مناطق کوهستانی پوشیده از جنگل بلوط و بنه، وجود دره‌ها و آبشارهای زیبا و تالاب‌ها و همچنین مناطق زیبای باستانی و تاریخی بر عظمت و جبروت طبیعت استان افزوده است.

وی تأکید کرد: باید این طبیعت بکر به همه مردم معرفی شود تا در ایام تعطیلات زمستانی خود با اطلاع از وجود چنین ظرفیت‌هایی راهی سفر به استان ایلام شوند.

این مقام مسئول اجرای طرح بوم‌گردی، توسعه روستاگردشی و همچنین طرح استارت‌آپ گردشگری با هدف معرفی بیشتر ظرفیت‌های استان در این حوزه را ازجمله اقدامات میراث فرهنگی و گردشگری استان نام برد.

وی تأکید کرد: ایلام ظرفیت زیادی برای گردشگران طبیعی دارد که می‌توانند از آن بهره ببرند و در فصل‌های مختلف از مناظر زیبای گرمسیری و سردسیری استان استفاده کنند.

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان به بحث توسعه زیرساخت‌های گردشگری در ایلام پرداخت و گفت: طی دولت یازدهم و دوازدهم تلاش‌های جدی در این زمینه صورت گرفته که برای مناطق زیبا، تاریخی و طبیعی استان زیرساخت‌های گردشگری مناسب فراهم شود.

شنبه‌زاده توسعه مناطق گردشگری چشمه‌های آب گرم دهلران، مناطق گردشگری و تاریخی دره‌شهر و ایجاد بستر مناسب تفریحی و رفاهی در حوزه پایین‌دست سدهای استان را ازجمله این اقدام‌ها نام برد.

وی افزود: اکنون زیبایی منظر یکی از حوزه‌های ارزش‌گذاری اقتصادی هر منطقه به‌شمار می‌رود که بدون شک استان ایلام به‌خاطر مناظر زیبایی که دارد، در این قیمت‌گذاری اقتصادی رتبه مناسبی کسب خواهد کرد و در جذب گردشگران و سرمایه‌گذاران این بخش بی‌تأثیر نخواهد بود.

این مقام مسئول ادامه داد: اکنون گردشگران برای لذت بردن از مناظر زیبا و مناطق دارای امنیت و بی‌حاشیه از درگیری حاضر هستند هر هزینه مادی را بپردازند که با برخورداری استان ایلام از این مهم و وجود امنیت در کشور، می‌توان از ظرفیت‌های مذکور در راستای جذب بیشتر گردشگران بهره برد.

وی به تهیه نرم‌افزار گردشگری و اپلیکیشن‌های این بخش اشاره کرد و گفت: با توجه به حضور روزانه بیش از شش هزار زائر عراقی و همچنین تردد اتباع پاکستانی و افغانستانی که برای رفتن به اماکن زیارتی عراق از استان تردد می‌کنند، می‌توانیم با معرفی بیشتر جاذبه‌های گردشگری ایلام به آن‌ها، مدت حضور این افراد در استان را بیشتر کنیم.

استان ایلام با دارا بودن ۸۷ درصد مساحت جنگل و مرتع، بهره‌مندی از ۱۱ درصد سلسله جبال کوه‌های زاگرس و داشتن درختان بلوط و بنه، به «عروس زاگرس» شهره است.